

F. t. l. vedr. våbenloven

Hvis der er tale om en handling udført i udlandet af en ansat i et selskab med hjemsted i Danmark, som er ansvarlig for den ansattes handlinger, er spørgsmålet, om lovovertrædelsen/handlingen skal anses for begået i udlandet eller i Danmark.

Efter retspraksis anses en selskabsovertrædelse som udgangspunkt for begået dér, hvor den ansatte begår den handling eller undladelse, som udløser selskabsansvaret, jf. Vestre Landsrets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1987, side 705, og Højesterets dom refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1995, side 9. De nævnte domme angår imidlertid begge objektive arbejdsgiveransvar (dvs. at arbejdsgiveren ifalder strafansvar for den ansattes lovovertrædelse, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes arbejdsgiveren som forsætlig eller uagtsom), hvor der ikke beviseligt forelå et forsætligt eller uagtsomt forhold, der kunne stedfæstes til selskabets (arbejdsgiverens) hjemsted.

Hvis selskabsovertrædelsen udløses af et tilregneligt forhold, der i stedlig henseende kan henføres til selskabets hjemsted, f.eks. i tilfælde, hvor en mangelfuld eller urigtig instruktion har ført til, at ansatte begår en overtrædelse uden for selskabets hjemsted, er det mere usikkert, hvor den lovstridige handling kan og bør anses for begået. I Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar anføres herom:

»Gode grunde, herunder hensynet til en ensartet regel, der finder anvendelse ved selskabsovertrædelser, uanset hvordan overtrædelsen nærmere er begået, kunne tale for at vælge det sted, hvor gerningsindholdet realiseres, som gerningssted. I modsat fald vil det f.eks. kunne blive vanskeligt at afgøre, hvor en selskabsovertrædelse skal anses for begået, hvis overtrædelsen skyldes flere fejl, der er begået forskellige steder, f.eks. tilfælde hvor en selskabsovertrædelse må tilskrives mangelfuld instruktion på hjemstedet i kombination med uforsigtighed udvist af en ansat på »gerningsstedet«. På den anden side kan en sådan regel være betænkelig, hvis den afskærer dansk jurisdiktion over for et selskab her i landet i tilfælde, hvor der påviseligt foreligger fejl begået på dansk område. En løsning, der sikrer dansk jurisdiktion i denne type sager, opnås, hvis såvel selskabets hjemsted som det sted, hvor overtrædelsen manifesterer sig, anses som gerningssted.«

Straffelovens §§ 6 og 7 (territorial- og personalprincippet) suppleres af § 8, hvorefter der efter omstændighederne er dansk straffemyndighed i forhold til udlandshandlinger uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme. Det gælder bl.a. i tilfælde,

hvor »handlingen er omfattet af en mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning«, jf. § 8, nr. 5. Formålet med denne bestemmelse, der blev indsat ved lov nr. 322 af 4. juni 1986, er blandt andet at opfylde – og muliggøre opfyldelse af fremtidige – konventioner eller andre mellemfolkelige aftaler, der indebærer en forpligtelse for Danmark til at have dansk straffemyndighed med henblik på at kunne strafforfølge nærmere angivne overtrædelser, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, sp. 2080-2081 og 2087.

Når der i medfør af de ovennævnte regler sker påtale her i landet, skal afgørelsen såvel om straf som om andre retsfølger af handlingen ske efter danske regler, jf. straffelovens § 10, stk. 1. Er forholdet undergivet dansk straffemyndighed i medfør af straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2 (vedrørende handlinger foretaget af danskere i udlandet, når handlingerne er strafbare både efter dansk ret og efter lovgivningen på gerningsstedet), kan der dog ikke idømmes strengere straf end efter gerningsstedets lovgivning, jf. § 10, stk. 2.

2.3. Internationale instrumenter om våbenformidling

2.3.1. EU's fælles holdning om våbenmæglervirksomhed (våbenformidling)

Den 26. juni 2003 vedtog Rådet en fælles holdning om kontrol med våbenmæglervirksomhed (2003/468/FUSP), som forpligter medlemsstaterne til at indføre kontrol med formidling af våbenoverførsler mellem lande uden for EU.

Den fælles holdning forpligter hver medlemsstat til at kontrollere formidlingsaktiviteter, som foregår på medlemsstatens territorium, gennem national lovgivning. Medlemsstaterne opfordres endvidere til at overveje at kontrollere formidlingsaktiviteter, som udføres af den enkelte medlemsstats statsborgere uden for medlemsstatens territorium, jf. artikel 2.

Våbenformidling defineres i artikel 2, stk. 3, som aktiviteter, hvorved en person forhandler eller arrangerer transaktioner, som kan indebære overførsel af produkter omfattet af EU's fælles liste over militært udstyr, der er omfattet af EU's adfærdskodeks for våbeneksport (EU's våbenliste), fra ét ikke-EU-land til et andet. Omfattet er desuden aktiviteter, hvorved en person, som selv ejer sådant udstyr, køber, sælger eller arrangerer overførsel af udstyret fra ét ikke-EU-land til et andet. Formidling af overførsler af våben mellem, til eller fra EU-lande er ikke omfattet. Den enkelte medlemsstat kan i henhold til bestemmelsen dog fortsat i sin nationale lovgivning lade definitionen af våbenformidling omfatte tilfælde, hvor der ekspor-